

РАСТЕНИЯТА ОТ ФЛОРАТА НА БЪЛГАРИЯ, ВКЛЮЧЕНИ В КОНВЕНЦИЯТА CITES

Александър Ташев, Лилия Георгиева

Лесотехнически университет – София

УДК 581.9

Получена на 11.11.2009

Конвенцията за международна търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (CITES) е съставена във Вашингтон на 03.03.1973 г., ратифицирана е на 12.12.1990 г. с решение на ВНС на Р България (ДВ, бр. 103 от 1990 г.) и е обнародвана в Държавен вестник, бр. 6 от 1992 г. В работата за първи път е направена характеристика на систематичната структура и на еколого-биологичните особености на растенията от флората на България, включени в Приложение II на конвенцията. Установено е, че от флората на България под нейна защита попадат 74 вида от 29 рода и 4 семейства. Подвидовото разнообразие включва 18 подвида, 11 разновидности и 2 форми на тези видове. Анализирани са биологичните типове, жизнените форми, флорните елементи по Walter, разпространението в България и екологичните групи, към които се отнасят защитените от CITES в България видове растения. Посочена е консервационната значимост на тези видове на национално и международно равнище. Представен е пълен систематичен списък на защитените от Приложение 2 на конвенцията CITES видове от флората на България.

Ключови думи: България, флора, CITES.

Key words: Bulgaria, flora, CITES.

Цел на настоящата работа е да се анализират еколого-биологичните особености и консервационната значимост на национално и международно равнище на растенията от флората на България, включени в Конвенцията по международна търговия със застрашени видове от флората и фауната (CITES).

Конвенцията, по-известна под абревиатурата CITES (или още като Вашингтонска конвенция), е международно споразумение за опазване на дивата природа, което цели да предотврати изчезването на растителни и животински видове в резултат от търговия с тях. Тя е подписана във Ва-

шингтон през 1973 г. и влиза в сила на 01.07.1975 г. Понастоящем 175 страни са се присъединили към Конвенцията. Една от тях е България, за която Конвенцията влиза в сила на 16.04.1991 г., когато е ратифицирана от Великото Народно събрание.

Основен принцип на Конвенцията е осъществяване контрол на търговията със застрашени видове растения и животни, като това става чрез въвеждане на специална система от разрешителни, издадени от съответните власти в страните-членки на конвенцията.

Обект на Конвенцията са повече от 33 000 вида растения и животни,

включени в 3 приложения в зависимост от степента им на застрашеност и съответно – нуждата от защита. В Приложение I са включени видове, застрашени от изчезване – международната търговия с тях е позволена само в изключителни случаи и изисква издаването на разрешителни за внос и износ. В Приложение II са включени видове, които понастоящем не са застрашени от изчезване, но биха могли да станат такива и международната търговия с тях е строго контролирана, за да се предотврати свръхексплоатацията им. В Приложение III са включени видове, защитени от минимум една от страните по конвенцията, която е помолила другите страни по CITES за съдействие при контролиране търговията с тези видове – международната търговия е възможна само със съответен CITES документ, доказващ произхода на екземпляра (8). Видове от българската флора са включени единствено в Приложение II на Конвенцията (8).

На основата на критичен анализ на най-нови данни за флората на България, свързан главно с уточняването на списъка на всички представителите на сем. Orchidaceae в нея установихме, че под действието на конвенцията в страната попадат 73 вида от 29 рода и 4 семейства. Таксоните на подвидово ниво са представени от 18 подвида, 11 вариетета и 2 форми (1, 7).

Семейство **Amaryllidaceae** е представено от 2 рода, 3 вида, 2 подвида и 2 вариетета: *Galanthus elwesii* Hook. f. (syn. *G. maximus* Velen.), *G. elwesii* ssp. *elwesii*, *G. elwesii* ssp. *minor*; *Galanthus nivalis* L., *G. nivalis*

var. *gracilis*, *G. nivalis* var. *maximus*; *Sternbergia colchiciflora* Waldst.&Kit. (syn. *Oporanthus colchiciflorus*).

Семейство **Orchidaceae** е представено от 25 рода, 68 вида, 14 подвида, 7 вариетета и 2 форми: **Anacamptis pyramidalis** (L.) Rich. (syn. *Orchis pyramidalis*); **Cephalanthera damasonium** (Mill.) Druce (syn. *C. alba*, *C. pallens*, *Epipactis alba*), *C. epipactoides* Fisch. & C. A. Mey., *C. longifolia* (L.) Fritsch (syn. *C. ensifolia*, *Serapias helleborine* β *longifolia*), *C. rubra* (L.) Rich. (syn. *Serapias rubra*); **Coeloglossum viride** (L.) Hartm. (syn. *Satyrium viride*), *C. viride* ssp. *bracteatum*; **Corallorhiza trifida** Chatel (syn. *C. innata*, *Ophrys corallorhiza*); **Cypripedium calceolus** L.; **Dactylorhiza baumanniana** Hölz. & Künkele, *D. cordigera* (Fries) Sóo (syn. *Orchis cordigera*, *O. latifolia* auct.), *D. cordigera* ssp. *cordigera*, *D. cordigera* ssp. *bosniaca*, *D. incarnata* (L.) Sóo (syn. *Orchis incarnata*, *O. angustifolia*), *D. incarnata* var. *incarnata*, *D. incarnata* var. *janevii*, *D. kalopisii* E. Nelson, *D. pindica* B. & E. Willing, *D. romana* (Sebast. & Mauri) Sóo (syn. *Orchis romana*, *O. pseudosambucina*), *D. saccifera* (Brongn.) Sóo (syn. *Orchis maculata* ssp. *macrostachis*), *D. sambucina* (L.) Sóo (syn. *Orchis sambucina*); **Epipactis atrorubens** (Hoffm.) Besser, *E. gracilis* P. & H. Baumann, *E. greuteri* H. Baumann & Künkele, *E. helleborine* (L.) Crantz (syn. *E. latifolia*, *Serapias helleborine*), *E. helleborine* sp. *helleborine*, *E. helleborine* ssp. *viridiflora*, *E. helleborine* var. *obicularis* (syn. *E. obicularis*), *E. leptochila* (Godfery) Godfery, *E. microphylla* (Ehrh.) Sw (syn. *Helleborine*

microphylla, *Serapias microphylla*), *E. microphylla* f. *nuda*, *E. palustris* (L.) Crantz (syn. *Helleborine palustris*, *Serapias helleborine* ssp. *palustris*), *E. persica* (Soo) Nannf., *E. pontica* Taubenheim, *E. purpurata* Sm.; ***Epipogium*** *aphyllum* Sw. (syn. *E. gmelini*); ***Goodyera*** *repens* (L.) R.Br. (syn. *Satyrium repens*, *Epipactis repens*); ***Gymnadenia*** *conopsea* (L.) R.Br. (syn. *G. conopea*, *Orchis conopea*, *Satyrium conopseum*), *G. conopea* var. *conopea* (syn. *G. conopea* var. *typus*), *G. densiflora* (Wahlenb.) A. Dietr. (syn. *G. conopea* var. *densiflora*), *G. frivaldii* Hampe ex Griseb. (syn. *G. frivaldskyana*); ***Hammarbya*** *paludosa* (L.) Kuntze (syn. *Malaxis paludosa*); ***Herminium*** *monorchis* (L.) R.Br. (syn. *Ophrys monorchis*); ***Himantoglossum*** *caprinum* (M.Bieb.) Spreng. (syn. *H. hircinum*, *Satyrium hircinum*, *Loroglossum hircinum*); ***Limodorum*** *abortivum* (L.) Schwarz (syn. *Orchis abortivum*, *Ionorchis abortiva*); ***Liparis*** *loeselii* (L.) Rich. (syn. *Ophrys loeselii*, *Sturmia loeselii*); ***Listera*** *cordata* (L.) R.Br. (syn. *Ophrys cordata*, *Diphryllum cordatum*), *L. ovata* (L.) R.Br. (syn. *Ophrys ovata*, *Diphryllum ovatum*); ***Neottia*** *nidis-avis* (L.) Rich. (syn. *Ophrys nidus-avis*); ***Nigritella*** *nigra* (L.) Rchb. f. (syn. *N. angustifolia*, *Gymnadenia nigra*). ***Ophrys*** *apifera* Huds., *O. apifera* f. *flavescens* Rosb., *O. cornuta* Steven (syn. *O. bicornis*, *O. oestrifera* M. B. var. *cornuta*), *O. insectifera* L., *O. mammosa* Desf. (syn. *O. aranifera* ssp. *mammosa*), *O. reinholdii* Spruner ex Fleishm.; ***Orchis*** *coriophora* L., *O. coriophora* ssp. *coriophora*, *O. coriophora* ssp. *fragrans*, (syn. *O. fragrans*), *O. elegans* Heuff., *O. lactea* Poir., *O. laxiflora* Lam. s. str. (syn. *O. palustris* auct.), *O. laxiflora* ssp.

laxiflora, *O. laxiflora* ssp. *elegans* (syn. *O. elegans*), *O. mascula* L. s. str., *O. mascula* ssp. *signifera* (syn. *O. speciosa*), *O. mascula* ssp. *mascula*, *O. militaris* L. (syn. *O. rivini*), *O. morio* ssp. *picta* (syn. *O. pictus*), *O. morio* var. *škorpili*, (syn. *O. škorpili*), *O. ovalis* F. W. Schmidt ex Mayer, *O. pallens* L. (syn. *O. sulphurea*), *O. papilionacea* L. (syn. *O. expansa*), *O. papilionacea* var. *parviflora*, *O. pinetorum* Boiss.&Kotschy, *O. provincialis* Balb., *O. purpurea* Huds. (syn. *O. fusca*), *O. simia* Lam (syn. *O. tephrosanthos*), *O. simia* var. *laxiflora* Boiss., *O. spitzelii* Saut. ex Koch, *O. tridentata* Scop. (syn. *O. taurica*), *O. tridentata* ssp. *tridentata*, *O. tridentata* ssp. *lactea* (syn. *O. lactea*), *O. ustulata* L. (syn. *O. amoena*); ***Platanthera*** *bifolia* (L.) Rich. (syn. *P. solstitialis*, *Orchis bifolia*), *P. chlorantha* (Custer) Rchb. (syn. *P. montana*, *Orchis chlorantha*); ***Pseudorchis*** *albida* (L.) A.& D.Love. (syn. *Gymnadenia albida*, *Satyrium albidum*, *Perstylus albidus*); ***Serapias*** *vomeracea* (Burm.) Briq. (syn. *S. longipetala*, *Orchis vomeracea*, *S. vomeracea* var. *stenopetala*); ***Spiranthes*** *spiralis* (L.) Chevall. (syn. *S. autumnalis*, *Ophrys spiralis*); ***Traunsteinera*** *globosa* (L.) Rchb. (syn. *Orchis globosa*, *Nigritella globosa*).

Семейство **Primulaceae** е представено от 1 род, 2 вида, 2 подвида и 2 вариетета: ***Cyclamen*** *coum* Mill., *C. coum* sp. *coum*, *C. coum* ssp. *coum* *coum*, *C. hederifolium* Aiton (syn. *C. neapolitanum* Ten.), *C. hederifolium* var. *hederifolium* *hederifolium*.

Семейство **Ranunculaceae** е представено от 1 род и 1 вид: ***Adonis*** *vernalis* L.

Вертикалното разпространение на анализирания видове е следното. От морското равнище до 500 m н.в. се срещат 7 вида, до 1000 m н.в. – 17 вида, в диапазона 0–1500 m н.в. – 21 вида, 0–2000 m н.в. – 9 вида, 0–2500 m н.в. – 2 вида, 500–1500 m н.в. – 7 вида, от 500–2000 m н.в. – 2 вида, от 500–2500 m н.в. – 2 вида, от 1000–2000 m н.в. – 3 вида, от 1000–2500 m н.в. – 2 вида и от 1000–2925 m н.в. – 2 вида (Асьов и Петрова 206).

Според фитогеографската им принадлежност по адаптираната за условията на България класификация на Walter, видовете могат да се отнесат към следните няколко основни групи флорни елементи (Асьов и Петрова 206). Най-добре е представена групата на субсредиземноморските видове (subMed) – 12 вида, следвана от европейско-азиатските (Eur-As) – 10 вида и европейските (Eur) – 8 вида. С по пет вида са представени средиземноморските (Med), бореалните (Boreal), европейско-сибирските (Eur-Sib). Понтийско-средиземноморските (Pont-Med) са 4 вида. С по 3 вида са представени европейско-субсредиземноморските (Eur-subMed) и балканските (Bal), а балканско-анатолийските (Bal-Anat), европейско-ориентало-туранските (Eur-OT), карпатско-балканските (Carp-Bal), източносредиземноморските (EMed), аркто-алпийските (Arct-Alp) и суббореалните (subBoreal) са представени с по 2 вида. Единично е представителството на европейско-понтийските (Eur-Pont), средиземноморско-централно-азиатските (Med-CAs), европейско-анатолийските (Eur-Anat), южноевропейско-анатолийските

(SEur-Anat), понтийските (Pont), южно-понтийските (SPont) и източноевропейските (EEur).

Разпространението на защитените от Конвенцията видове по флористични райони и подрайони в България (Бондев 1966) е представено в табл. 1. От нея се вижда, че най-много от тях се срещат във флористичните райони Родопи (63 вида), Стара планина (58 вида), Рила (46 вида) и Витошки район (43 вида), а най-бедни са районите Тракийска низина (30 вида), Дунавска равнина (28 вида) и долината на р. Места (25 вида).

Биологичният спектър на защитените от конвенцията CITES видове от флората на България има следният вид: 72 вида (97,3 %) са криптофити (Cr) и само 2 вида (2,7 %) хемикриптофити (H). Всичките 74 вида са многогодишни тревисти растения (Йорданов 1964).

Анализът на местообитанията (групите растителни съобщества), в които се срещат тези растения показва, че 36 вида (48,6 %) обитават горски растителни съобщества, 44 вида (59,5 %) се срещат в храстово-тревни фитоценози, 54 вида (73,0 %) обитават тревни съобщества, 11 вида (14,9 %) предпочитат крайречни, речни, езерни и блатни съобщества, 2 вида (2,7 %) растат на каменисти терени и в пукнатини на скали и само 1 вид (1,3 %) обитава агроценози (Йорданов 1964).

В зависимост от отношението към светлинния режим, видовете се разпределят по следния начин: 46 (62,2 % от общия брой на видовете) могат да бъдат отнесени към хелиофитите, 25 вида (33,8 %) към хемисциофитите и само 3 вида (4,0 %) са сциофити (Йорданов 1964).

Таблица 1
Table 1

Разпространение на видовете от флората на България,
защитени от конвенцията CITES по флористични райони и подрайони
Distribution of the species of Bulgarian flora protected
by CITES convention by regions and sub-regions

Флористичен район/подрайон Floristic region/sub-region	Брой видове No spe- cies	Флористичен район/подрайон Floristic region/sub-region	Брой видове No spe- cies
Дунавска равнина	28 (2) *	Пирин (северен)	42
Североизточна България	33	Пирин (южен)	43
Предбалкан (западен)	37	Пирин (общо)	43
Предбалкан (източен)	38 (1)	Славянка	40
Предбалкан (общо)	39 (1)	Долината на р. Струма (северна)	28
Стара планина (западна)	48	Долината на р. Струма (южна)	31
Стара планина (централна)	53 (1)	Долината на р. Струма (общо)	31
Стара планина (източна)	43 (2)	Долината на р. Места	25 (1)
Стара планина (общо)	58	Родопи (западни)	42
Средна гора (западна)	35	Родопи (средни)	58 (2)
Средна гора (източна)	29 (1)	Родопи (източни)	36 (3)
Средна гора (общо)	35	Родопи (общо)	63 (1)
Знеполски район	39 (2)	Тракийска низина	30 (2)
Западни гранични планини	34 (2)	Тунджанска хълмиста равнина	32 (3)
Софийски район	38 (1)	Странджа	38 (2)
Витошки район	43	Черноморско крайбрежие (южно)	31
Рила	46	Черноморско крайбрежие (северно)	31
Беласица	33	Черноморско крайбрежие (общо)	34

* – Числата, отбелязани в скобите, означават броя на видовете, намирането на които в съответния флористичен район се нуждае от потвърждение (Асьов и Петрова 2006).

Според отношението им към температурните условия преобладават мезотермите – 45 вида (60,8 %). Микро-терми са 23 вида или 31,1 % от общия брой на видовете, а само 6 вида (8,1 %) са термофити.

По отношение на изискванията на анализиранияте видове към режима на влагата разпределението им е следното: преобладават мезофитите, които са 50 вида (67,6 %), 18 вида или 24,3 % от общия брой са хигро- или хидрофи-

ти и 6 вида (8,1 %) са ксерофити.

Според привързаността им към основната скала 11 вида (14,9 %) могат да бъдат отнесени към калцифитите и 1 вид (1,3 %) е хазмофит.

Консервационната значимост на повечето изследвани видове не се изчерпва само с включването им в Приложение I на конвенцията CITES. В табл. 2 е представен списък на видовете и тяхната значимост за флората

на България, флората на Европа и света. В Червената книга на НР България (1984) са включени 15 вида – 9 с категория „рядък вид“ (R), 4 с категория „заstraшен от изчезване вид“ (En), а 2 вида са с категория „изчезнал“ (Ex) – това са *Liparis loeselii* и *Hammarbya paludosa*. И двата вида по-късно са били преоткрити – първият в Южна Струмска долина, а вторият в Средни Родопи (Асьов и Петрова 2006).

Таблица 2
Table 2

**Консервационна значимост на видовете от флората на България,
включени в Приложение II на конвенцията CITES**
**Conservation significance of the species of Bulgarian flora,
included in Appendix II of CITES convention**

№	Вид Species	ЧКБ (1984) RDB (1984)	ЗБР (2007) BA (2007)	ЗЛР (2000) МРА (2000)	IUCN (1998) IUCN (1998)	Европ. списък (1983) Eur. list (1983)	Бернска конв. (1979) Bern con- vention (1979)
1	<i>Galanthus elwesii</i> Hook. f.	En	+	+	-	-	-
2	<i>Galanthus nivalis</i> L.	En	+	+	-	-	-
3	<i>Sternbergia colchiciflora</i> Waldst. & Kit.	-	-	-	-	-	-
4	<i>Anacamptis pyramidalis</i> (L.) Rich.	-	+	+	-	-	-
5	<i>Cephalanthera damasonium</i> (Mill.) Druce	-	-	-	-	-	-
6	<i>Cephalanthera epipactoides</i> Fisch. & C.A. Mey.	-	+	-	-	-	-
7	<i>Cephalanthera longifolia</i> (L.) Fritsch	-	-	-	-	-	-
8	<i>Cephalanthera rubra</i> (L.) Rich.	-	-	-	-	-	-
9	<i>Coeloglossum viride</i> (L.) Hartm.	-	-	-	-	-	-
10	<i>Corallorhiza trifida</i> Chatel	-	-	-	-	-	-
11	<i>Cypripedium calceolus</i> L.	En	+	-	-	V	+
12	<i>Dactylorhiza baumanniana</i> Holz. & Kunkel	-	-	-	-	-	-
13	<i>Dactylorhiza cordigera</i> (Fries) Soo	-	-	-	-	-	-
14	<i>Dactylorhiza incarnata</i> (L.) Soo	-	+	-	-	-	-
15	<i>Dactylorhiza kalopisii</i> E. Nelson	-	+	-	R	-	-

16	<i>Dactylorhiza pindica</i> B. & E. Willing	-	-	-	-	-	-
17	<i>Dactylorhiza romana</i> (Sebast. & Mauri) Soo	-	-	-	-	-	-
18	<i>Dactylorhiza saccifera</i> (Brongn.) Soo	-	-	-	-	-	-
19	<i>Dactylorhiza sambucina</i> (L.) Soo	-	-	-	-	-	-
20	<i>Epipactis atrorubens</i> (Hoffm.) Besser	-	-	-	-	-	-
21	<i>Epipactis gracilis</i> P. & H. Baumann	-	-	-	-	-	-
22	<i>Epipactis greuteri</i> H. Baumann & Kunkele	-	-	-	-	-	-
23	<i>Epipactis helleborine</i> (L.) Crantz	-	-	-	-	-	-
24	<i>Epipactis leptochila</i> (Godfery) Godfery	-	-	-	-	-	-
25	<i>Epipactis microphylla</i> (Ehrh.) Sw	-	-	-	-	-	-
26	<i>Epipactis palustris</i> (L.) Crantz	-	-	-	-	-	-
27	<i>Epipactis persica</i> (Soo) Nannf.	-	-	-	-	-	-
28	<i>Epipactis pontica</i> Taubenheim	-	-	-	-	-	-
29	<i>Epipactis purpurata</i> Sm.	-	-	-	-	-	-
30	<i>Epipogium aphyllum</i> Sw.	-	-	-	-	-	-
31	<i>Goodyera repens</i> (L.) R.Br.	R	+	-	-	-	-
32	<i>Gymnadenia conopsea</i> (L.) R.Br.	-	-	+	-	-	-
33	<i>Gymnadenia densiflora</i> (Wahlenb.) A.Dietr.	-	-	-	-	-	-
34	<i>Gymnadenia frivaldii</i> Hampe ex Griseb.	-	-	-	-	-	-
35	<i>Hammarbya paludosa</i> (L.) Kuntze	Ex	+	-	-	-	-
36	<i>Herminium monorchis</i> (L.) R. Br.	En	+	-	-	-	-
37	<i>Himantoglossum caprinum</i> (M. Bieb.) Spreng.	-	+	+	-	-	+
38	<i>Limodorum abortivum</i> (L.) Schwarz	R	+	-	-	-	-
39	<i>Liparis loeselii</i> (L.) Rich.	Ex	+	-	-	V	+
40	<i>Listera cordata</i> (L.) R. Br.	-	+	-	-	-	-
41	<i>Listera ovata</i> (L.) R.Br.	-	-	-	-	-	-
42	<i>Neottia nidis-avis</i> (L.) Rich.	-	-	-	-	-	-
43	<i>Nigritella nigra</i> (L.) Rchb. f.	-	-	-	-	-	-
44	<i>Ophrys apifera</i> Huds.	-	+	-	-	-	-
45	<i>Ophrys cornuta</i> Steven	-	+	-	-	-	-
46	<i>Ophrys insectifera</i> L.	-	+	-	-	-	-
47	<i>Ophrys mammosa</i> Desf.	-	+	-	-	-	-
48	<i>Ophrys reinholdii</i> Spruner ex Fleishm.	-	-	-	-	-	-
49	<i>Orchis coriophora</i> L.	-	-	+	-	-	-
50	<i>Orchis elegans</i> Heuff.	-	-	-	-	-	-

51	<i>Orchis lactea</i> Poir.	-	-	-	-	-	-
52	<i>Orchis laxiflora</i> Lam. s. str.	-	-	+	-	-	-
53	<i>Orchis mascula</i> L. s. str.	-	-	+	-	-	-
54	<i>Orchis militaris</i> L.	R	+	+	-	-	-
55	<i>Orchis morio</i> L.	-	-	+	-	-	-
56	<i>Orchis ovalis</i> F. W. Schmidt ex Mayer	-	-	-	-	-	-
57	<i>Orchis pallens</i> L.	-	-	+	-	-	-
58	<i>Orchis papilionacea</i> L.	R	+	+	-	-	-
59	<i>Orchis pinetorum</i> Boiss. & Kotschy	-	-	+	-	-	-
60	<i>Orchis provincialis</i> Balb.	R	+	+	-	-	+
61	<i>Orchis purpurea</i> Huds.	-	-	+	-	-	-
62	<i>Orchis simia</i> Lam	-	-	+	-	-	-
63	<i>Orchis spitzelii</i> Saut. ex Koch	-	+	+	-	-	-
64	<i>Orchis tridentata</i> Scop.	-	-	+	-	-	-
65	<i>Orchis ustulata</i> L.	-	-	+	-	-	-
66	<i>Platanthera bifolia</i> (L.) Rich	-	-	+	-	-	-
67	<i>Platanthera chlorantha</i> (Custer) Rehb.	-	-	+	-	-	-
68	<i>Pseudorchis albida</i> (L.) A. & D. Love	-	-	-	-	-	-
69	<i>Serapias vomeracea</i> (Burm.) Briq.	R	+	-	-	-	-
70	<i>Spiranthes spiralis</i> (L.) Chevall.	R	+	-	-	-	-
71	<i>Traunsteinera globosa</i> (L.) Rchb.	R	+	-	-	-	-
72	<i>Cyclamen coum</i> Mill.	R	+	+	-	-	+
73	<i>Cyclamen hederifolium</i> Aiton	-	-	+	-	-	-
74	<i>Adonis vernalis</i> L.	-	-	-	-	-	-
	Общо	15	26	23	1	2	5

В Закона за биологичното разнообразие (2002) и в Закона за изменение и допълнение на Закона за биологичното разнообразие (2007), в Приложение 2 към него са включени 26 от анализирания от нас видове. Два от тях са от сем. Amaryllidaceae, 23 от сем. Orchidaceae и 1 вид от сем. Primulaceae (4, 5). В списъка на лечебните растения в България, включени в Закона за лечебните растения (2000), фигурират 23 вида – по два от сем.

Amaryllidaceae и сем. Primulaceae и 19 вида от сем. Orchidaceae (6).

В Списъка на редките, застрашените и ендемичните растения в Европа (1983) са внесени 2 вида – и двата с категория „уязвим“ (10). Това са *Cypripedium calceolus* и *Liparis loeselii*. Един вид – *Dactylorhiza kalopisii* е включен за България в Червените списъци на IUCN за 1997 г. на застрашените растения (1998) с категория „рядък“ (12). Строго защитени от Бернска-

та конвенция и включени в Приложение 2 към нея са 5 вида – 4 от сем. Orchidaceae (*Cypripedium calceolus*, *Himantoglossum caprinum*, *Liparis loeselii*, *Orchis provincialis*) и един от сем. Primulaceae – *Cyclamen coum* (9).

В заключение може да се направи изводът, че сред установените 74 вида от флората на България, включени в Приложение II на Конвенцията по международна търговия със застрашени видове (CITES), всички са многогодишни тревисти растения, като 72 от тях са криптофити. По-голямата част от тях обитават тревни (54 вида), храстово-тревни (44 вида) и горски (36 вида) фитоценози при широк диапазон от надморски височини – от морското равнище до 1500 m н.в. (62 вида). Най-много от тях се срещат във флористичните райони Родопи (63 вида), Стара планина (58 вида) и Рила (46 вида). Сред тях преобладават хелиофитите, мезофитите и мезотермите. От геоелементите на флората преобладават тези с европейска компонента (31 вида), следвани от тези със средиземноморски произход и разпространение (22 вида). Петдесет и три вида имат допълнителна консервационна значимост за флората на България като червенокнижни, защитени и лечебни растения, а 6 от тях са включени в международни конвенции и документи за опазване на европейската и световната флора.

Литература

1. Асьов Б., А. Петрова (ред.). 2006. Конспект на висшата флора на България. Хорология и флорни елементи. С., Българска фондация биоразнообразие, 453 с.
2. Бондев, И. 1966. Карта на флористичните райони на България. – Във: Йорданов, Д (ред.). Флора на НР България. Т. III. С., Изд. БАН. 638 с.
3. Велчев, В. (ред.). 1984. – Във: Червена книга на НР България. Т. I, Растения. С., БАН, 448 с.
4. Закон за биологичното разнообразие. 2002. ДВ, бр.77.
5. Закон за изменение и допълнение на Закона за биологичното разнообразие. Указ № 354. Приложение № 2 и 3 към чл. 37.3. 2007. Растения. ДВ, бр. 94.
6. Закон за лечебните растения. 2000. ДВ, бр. 29.
7. Йорданов, Д. (ред.). 1964. – Във: Флора на НР България. Т. II. С., БАН, 426 с.
8. Convention on International Trade in Endangered Species (CITES). http://www.greenbalkanswrbc.org/print.php?id=82&language=bg_BG&cat_id=132.
9. Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats. Appendix I. 1979. http://www.lkp.org.pl/pravo_html/konv_bernenska_zl.
10. Lucas, G. 1983. List of Rare Threatened and Endemic Plants in Europe. Strasbourg.
11. Raunkiaer, S. 1934. The Life Form of Plants and Statistical Plant Geography. Clarendon Press, Oxford.
12. 1997 IUCN Red List of Threatened Plants. 1998. Compiled by the World Conservation Monitoring Center IUCN. Walters K. & Gillet H. J. (eds.). – The World Conservation Union, Gland, Switzerland and Cambridge, UK. 1998. 862 p.

PLANTS OF THE BULGARIEN FLORA, INCLUDING IN THE CONVENTION CITES

Alexander Tashev, Lilia Georgieva

University of Forestry – Sofia

UDK 581.9

Received 11.11.2009

Summary

The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES) was finally agreed in Washington DC, on 3 March 1973. It was ratified by the Parliament of Bulgaria in 1991 and published in 1992. The study presents characteristics of the systematic structure and ecological and biological characters of the plants of Bulgarian flora, included in Appendix II of the Convention. Total 7 species belonging to 29 genera and 4 families of Bulgarian flora are protected according to the Convention. The sub-species diversity includes 18 subspecies, 11 varieties and two forms. The plants are classified according to biological types, life form and floristic elements following Walter. Also, information is presented on the distribution of these species in Bulgaria and the ecological groups they belong. The conservation importance of these species is analyzed in national and international context. Full systematic list of the species of Bulgarian flora, protected by Appendix II of the CITES convention is presented.